РОЛЬ АТЕСТАЦІЇ РОБОЧИХ МІСЦЬ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ РИЗИКО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Кузьменко О. О., Вамболь С. О., Роговська Є. Ю.
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

У вітчизняну систему управління охороною праці на виробництві активно випроваджуються принципи менеджменту і ризико-орієнтованого підходу, які розробляються світовою спільнотою. Так, в Україні діють стандарти ДСТУ ISO 45001:2019 «Система управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT)» і OHSAS 18002:2015 «Системи управління гігієною та безпекою праці. Основні принципи виконання вимог OHSAS 18001:2007 (OHSAS 18002:2002, IDT)».

Відповідно до вимог цих стандартів організації повинні розробити, задокументувати, запровадити та підтримувати і постійно поліпшувати систему управління охороною праці з метою управління професійними ризиками, забезпечення здорових, безпечних і високопродуктивних умов праці для запобігання травматизму та профзахворюванням.

Управління ризиками передбачає ідентифікацію всіх потенційних небезпек на робочих місцях і визначення ймовірності їх виникнення, критеріальну оцінку ризиків (за критерієм прийнятності), розробку та впровадження заходів та засобів безпеки для усунення або зниження найбільш значущих ризиків. В основу системи менеджменту безпекою праці і ризиками покладена методологія : *плануй – виконуй – перевіряй – поліпшуй* (цикл Шухгарта-Демінга) :

- *планування* – установлення цілей та процесів, необхідних для отримання результатів, що відповідають політиці у сфері гігієни і безпеки праці;
- *виконання* – запровадження запланованих дій і робіт;
- *перевірка* – оцінка показників діяльності і умов праці, виявлення і аналіз відхилень, установлення причин відхилень;
- *поліпшування* – вживання заходів щодо усунення причин відхилень від запланованого результату і постійного поліпшування характеристик системи управління гігієною та безпекою праці.

Одним з важливих етапів оцінки умов праці на виробництві є атестація робочих місць на відповідність параметрів виробничого середовища і трудового процесу вимогам нормативних документів. В ході атестації визначають ступень шкідливості умов праці; обґрунтовується віднесення робочого місця до певної категорії умов праці – із шкідливими, шкідливими і важкими (список професій № 2) або особливо шкідливими і особливо важкими (список № 1); визначаються (підтверджуються) права працівників на пільгове пенсійне забезпечення за роботу у несприятливих умовах тощо.

Своєчасна і об'єктивна атестація робочих місць дозволяє роботодавцям створити безпечні умови праці, скоротити витрати, які пов'язані з нещасними випадками і професійними захворюваннями, зменшити втрати робочого часу із-за хвороб, підвищити мотивацію працівників і зменшити плинність кадрів.